

УДК 37.378

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-22-26

БІДА Олена Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової,
дошкільної освіти та управління закладами освіти
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0448-0852>
e-mail: tetyanna@ukr.net

КУЧАЙ Тетяна Петрівна –

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки,
психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладами освіти
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>
e-mail: tetyanna@ukr.net

ЧИЧУК Антоніна Петрівна –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, психології, початкової,
дошкільної освіти та управління закладами освіти
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9982-3634>
e-mail: toniabida@ukr.net

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті аналізується стан екологічної освіти в Україні, зокрема екологічного виховання як її складової. Важливою умовою розвитку екологічної освіти в Україні є поступова гармонізація українського екологічного законодавства зі стандартами права ЄС у відповідності до Угоди про асоціацію ЄС з Україною та екологічної реформи в Україні. Сучасна екоосвіта є системною складовою національної системи освіти. Головна її мета – формування нового типу світогляду, у центрі якого гуманістично-раціональний взаємозв'язок людини з довкіллям у системі «природа-людина-суспільство».

Дбайливе ставлення людини до природи складається не тільки з уміння використовувати її плоди. Дуже важливим є те, щоб усвідомлення значимості природи стало внутрішнім надбанням особистості. Тому потрібно формувати екологічну свідомість школярів, що проходить найбільш ефективно, якщо педагогічний процес екологічного виховання враховує психологічні особливості учнів та процеси формування екологічної свідомості.

Сучасна екологічна освіта спрямована у майбутнє. Вона спирається на ідеї гармонії природи та людини, стійкого розвитку біосфери, сприяє формуванню духовної, моральної, екологічно освіченої особистості та створенню умов для її розвитку. Підґрунтям екологічної освіти є життєва потреба дотримуватися законів природи, розуміти й беззаперечно сприймати вимоги та обмеження, які визначаються ними в усіх сферах життєдіяльності людини.

Ключові слова: екологічна освіта, формування екологічної свідомості, професійна діяльність, ставлення людини до природи.

BIDA Olena Anatoliivna –

Doctor Pedagogical Sciences,
professor, head of the chair of pedagogy,
psychology, elementary, preschool education
and management of educational institutions
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0448-0852>
e-mail: tetyanna@ukr.net

KUCHAI Tetiana Petrivna –

Doctor of Pedagogical Sciences,
professor of the department of pedagogy, psychology,
elementary, preschool education and management
of educational institutions
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>
e-mail: tetyanna@ukr.net

CHUCHUK Antonina Petrivna –

Doctor of Pedagogical Sciences, professor
of the department of pedagogy,
psychology, elementary, preschool education
and management of educational institutions
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>
e-mail: tetyanna@ukr.net

CURRENT STATE OF ENVIRONMENTAL EDUCATION IN UKRAINE

The article analyzes the state of environmental education in Ukraine, in particular environmental education as its component. An important condition for the development of environmental education in Ukraine is the gradual harmonization of Ukrainian environmental legislation with the standards of EU law in accordance with the Association Agreement between the EU and Ukraine and environmental reform in Ukraine. Modern eco-education is a systemic component of the national education system. Its main goal is the formation of a new type of worldview, at the center of which is the humanistic-rational relationship between man and the environment in the "nature-man-society" system.

A person's caring attitude towards nature consists not only of the ability to use its fruits. It is very important that the awareness of the importance of nature becomes an internal property of the individual. Therefore, it is necessary to form the environmental consciousness of schoolchildren, which takes place most effectively if the pedagogical process of ecological education takes into account the psychological characteristics of students and the processes of forming ecological consciousness.

Modern environmental education is aimed at the future. It is based on the ideas of the harmony of nature and man, the sustainable development of the biosphere, contributes to the formation of a spiritual, moral, ecologically educated personality and the creation of conditions for its development. The basis of environmental education is the vital need to obey the laws of nature, to understand and unquestionably perceive the requirements and limitations determined by them in all spheres of human activity.

Key words: *environmental education, formation of environmental awareness, professional activity, human attitude to nature.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Екологічні проблеми в Україні потребують першочергового розв'язання, що визначається об'єктивними показниками стану довкілля й здоров'я людей.

Слід враховувати унікальність суспільно-екологічних умов робіт систем екологічної освіти та виховання в Україні. Адже екологічна криза в нашому суспільстві співпала з кризою в усіх сферах суспільства. Це вимагає, з одного боку, уважно оцінювати можливість запозичення зарубіжного досвіду, придатність його до наших умов. З другого боку, економічна криза, різке зменшення фінансової підтримки з боку держави висуває на перший план проблему збереження матеріальної бази системи та розробки механізмів забезпечення закладів екологічної освіти та виховання [6].

Особливістю сучасної соціально-економічної та соціокультурної ситуації в державі є зміна якісних вимог до фахівця будь-якого профілю, що забезпечують його затребуваність на ринку праці, успішну та кваліфіковану професійну діяльність, просування по службі, соціальну захищеність і плідну життєдіяльність в цілому [3].

Проблеми, що стосуються екологічної діяльності молоді, не відірвані від економічних і політичних явищ, в яких яскраво відображаються протиріччя нашого суспільства. Забезпечити майбутнє фахівця, у тому числі і за рахунок ціннісного ставлення до природи і оволодіння ним основ здорового способу життя стосовно вимог до професійної діяльності – одне з найважливіших завдань педагогічної науки.

Для задоволення сучасних вимог до спеціаліста необхідний новий підхід до проблем виховання особистості нової формації, здорового, мобільного, конкурентоспроможного, морально зрілого, професійно-культурного, готового до активної життєдіяльності в умовах сучасних соціокультурних реалій [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнопедагогічні та психологічні аспекти екологічного виховання молоді відображено в працях українських учених (В. Бондаря, Я. Габева, С. Гончаренка, С. Дерябо, Л. Лук'янової, Н. Менчинської, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, І. Суравегіної, Л. Хомич та інших).

Мета статті: розкрити у статті теоретичні аспекти екологічної освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У розв'язанні найбільш актуальних екологічних проблем сьогодення першочергового значення набувають проблеми взаємин людини з природою. Охорона довкілля є одним із стратегічних завдань поглиблення Європейської інтеграції, мета якої – єдина Європа. Утвердження пріоритету гуманістичних ідеалів і цінностей у взаємостосунках між людьми та їх ставлення до навколишнього середовища є найважливішою умовою досягнення сталого розвитку суспільства на глобальному та національному рівнях [4].

Потреба в переосмисленні теоретичних підвалин екологічної освіти і виховання виникла у зв'язку з демократизацією суспільства, переходом України до ринкових відносин та досягненнями світової екологічної науки. При цьому важливо врахувати, по-перше, зміну парадигми взаємодії людини з оточуючим середовищем. На першому етапі (первісна людина) ця парадигма характеризувалась як „діяльність” і реалізація її привела світ на грань екологічної катастрофи. На зміну їй приходить нова парадигма взаємодії людини з оточуючим світом – парадигма „спілкування”. Її змістом є діалогова взаємодія (співробітництво), спілкування в ім'я оптимізації системи „людина-світ”, спільна еволюція (коеволуція). Така парадигма суттєво змінює погляд на мету і зміст екологічної освіти і виховання [6].

По-друге, необхідно зважити на зміни у поглядах на людину. Розуміння людини як живої, біопсихосоціальної, відкритої системи розширює можливості розуміння природи і механізмів взаємодії людини з оточуючим середовищем.

По-третє, важливо визначити на які науки має спиратись екологічна освіта і виховання (мова йде про взаємозв'язок екології, екологічної етики, соціальної екології, валеології). Без такого визначення проблематичними виглядають уявлення про зміст екологічної освіти та виховання, місце цих наук у системі природничих та гуманітарних наук. У зв'язку з цим оновлення заслуговує діяльність відповідних комісій Науково-методичної ради Мінісвіти.

І нарешті, по-четверте, напрацювання в ідеології екологічної освіти та виховання мають найти своє відображення у нормативно-правовому та нормативно-методичному забезпеченні екологічної освіти і виховання, а також у змісті

підготовки та підвищенні кваліфікації педагогічних працівників [8].

Таким чином, осмислення та розробка сучасної ідеологічної екології освіти і виховання, оновлення відповідного нормативно-методичного забезпечення у поєднанні з відображенням цих змін у системі підготовки і підвищення кваліфікації кадрів нададуть існуючій системі нової ефективності, визначать напрями і подальшого розвитку збереженої, діючої системи екологічної освіти і виховання [1].

Становлення системи цілеспрямованої неперервної екологічної освіти має базуватися на дотриманні таких головних принципів, що представлені на рис. 1.

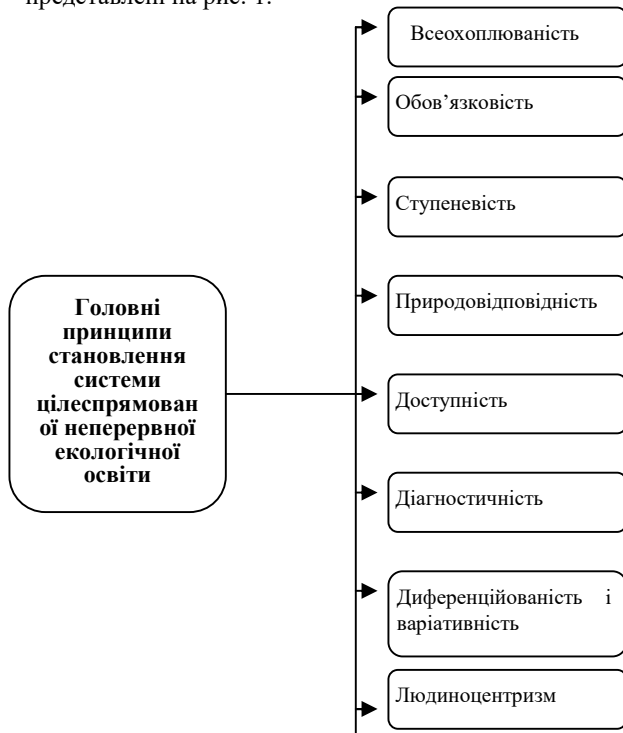

Рис. 1. Головні принципи становлення системи цілеспрямованої неперервної екологічної освіти

Всеохоплюваність. Передбачає надання освітніх екологічних послуг людині будь-якого віку незалежно від соціального та громадянського статусу згідно з її потребами і можливостями.

Обов'язковість. Передбачає неодмінне включення до змісту освіти та виховання основ формування екологічної культури всіх соціальних інституцій.

Ступеневість. Передбачає вертикальну інтеграцію екологічної освіти, що забезпечує неперервне підвищення рівня сформованості екологічної культури людини.

Природовідповідність. Полягає у відповідності форм і методів екологічної освіти психолого-фізіологічним, віковим та фізичним особливостям людини, тобто еколого-валеологічності процесу формування екологічної культури. Виховання природовідповідної поведінки людини означає побудову навчально-виховного процесу згідно із законами не лише природи людини, а й природи взагалі. Це передбачає акомодацию змісту освіти до

природних аналогів, максимального спілкування з природою, а також контекстне навчання (моделювання екологічної інформації в контексті проблем і завдань реального життя та професійної діяльності).

Доступність. Передбачає для будь-якої людини доступність системи екологічної освіти з урахуванням різноманітних форм і методів.

Діагностичність. Передбачає необхідність і можливість діагностики сформованості рівня екологічної культури з метою подальшої корекції його підвищення та проектування навчально-виховного процесу.

Диференційованість і варіативність. Означає диференціацію змісту екологічної освіти та виховання залежно від державних нормативних вимог до фахівця; різноманітність програм, форм і методів навчання з урахуванням потреби в екологічних знаннях.

Людиноцентризм. Передбачає відповідність екологічної освіти людини її життєвим потребам [7].

Перелічені принципи є наскрізними і системоутворюючими, тому їх системна реалізація – основна умова побудови системи неперервної екологічної освіти. Кожен із принципів конкретизується і наповнюється змістом згідно із завданнями тієї чи іншої підсистеми цілісного процесу формування екологічної освіти людини та культури [2].

Система неперервної екологічної освіти являє собою сукупність ієрархічно пов'язаних і взаємозумовлених підсистем, серед яких для зручності моделювання процесу формування екологічної культури можна виокремити неформальну і формальну екологічну освіту [12].

Підсистему неформальної екологічної освіти утворюють (незалежно від її підпорядкованості й форми власності) засоби масової інформації (радіо, телебачення, газети, журнали, реклама тощо), заклади культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, туризму, заповідні об'єкти, зоопарки, ботанічні сади, національні парки, рекреаційні зони, житловий будинок, сім'я, родина [10].

Основне покликання підсистеми неформальної екологічної освіти полягає в оперативному, ефективному і максимальному поширенні інформації екологічного змісту, якнайшвидшому формуванні громадської думки, пропагуванні здорового способу життя, природовідповідних технологій освоєння довкілля [9].

Особливою ланкою підсистеми неформальної екологічної освіти є сімейне і родинне виховання, яке закладає основи екологічного світогляду і світовідчуття дитини. Тому екологічним загальним навчанням мають бути охоплені передусім батьки [11].

Підсистему формальної екологічної освіти утворюють установи та заклади освіти, засновані як на державній, так і на приватній формах власності (дошкільні установи, загальноосвітня школа, заклади позашкільної освіти, професійно-технічні училища, вищі навчальні заклади, заклади післядипломної освіти тощо), де здійснюється

науково і методично обґрунтований, цілеспрямований процес формування екологічної культури відповідно до завдань цих установ і закладів освіти щодо соціалізації особистості [5].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, екологічна освіта та виховання відповідає основним вимогам до систем і тому може розглядатись як система. Але наскільки ефективна ця система? Чи відповідає вона сучасним вимогам до екологічної освіти?

З одного боку вона охоплює всі рівні освіти, а значить може забезпечити неперервну екологічну освіту.

Система має розгалужену організаційну структуру, що забезпечує можливість упровадження єдиної державної політики в екологічній освіті.

Система має програмно-методичне забезпечення (тільки для системи позашкільних закладів в 1996 році розроблено 18 профільних програм).

Аналіз існуючих навчальних програм, підручників, посібників та різних нормативних документів свідчить про нагальну потребу розроблення національної концепції неперервної екологічної освіти, яка б розглядалася як невід'ємна складова; гуманітарної освіти; охоплювала всі групи населення та всі рівні освіти; максимально враховувала функції екології у суспільному житті; була цілісною взагалі і цілісною методологічно; значною мірою ґрунтувалася на національних традиціях, звичаях та історичному досвіді українського народу; була добре опрацьована з філософських та психолого-педагогічних позицій.

Отже, проаналізувавши стан екологічної освіти в Україні ми прийшли висновку, що екологічна освіта та виховання в Україні потребують реорганізації та вдосконалення. А це можливо тільки на основі глибокого осмислення проблеми, вивчення зарубіжного досвіду та виокремлення всього кращого, передового, зокрема Великої Британії, яка очолює Співдружність націй, об'єднуючи більше мільярда населення планети та сприяє створенню міжнародної системи екологічної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Біда О.А., Шевченко О., Кучай О.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті. *Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомилинського*. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. 3(62). Том 2, жовтень 2018. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомилинського. С. 19-23.
2. Діордієва Г. Умови підвищення екологічної компетентності студентів – майбутніх вчителів. *Підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін в умовах моделювання освітнього середовища, XI Каришнинські читання : зб. наук. праць*. 2004. С. 387-389.
3. Дробноход М.І. Концептуальні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою: К.: МАУП. 2000. 76 с.
4. Кучай О.В. Особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*. 2012. 34(247). 37-140.
5. Кучай, О., Дем'янюк, А. Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2021. (2), С. 77-85.
6. Лукашевич М. Система екологічної освіти та виховання в навчально – виховних закладах України: проблеми ефективності. *Формування екологічної культури*

учнів та студентів: К.: Інститут філософії НАН України. 1997. С. 164 – 166.

7. Орфанова М. М., Яцишин Т. М. (2015). Екологізація освітнього процесу: екологічна освіта та виховання. *Екологічний вісник*. 2015. №6. С. 23–24.

8. Саєнко Т.В., Бойченко С.В. Екологічна освіта сьогодні – екологічне майбутнє завтра. Проблеми і перспективи вищої освіти: Монографія. К.: Видавництво НАУ. 2013. 450 с.

9. Kuchai, O., Hrechanyk, N., Pluhina, A., Chychuk, A., Biriuk, L., & Shevchuk I. World Experience in the Use of Multimedia Technologies and the Formation of Information Culture of the Future Primary School Teacher. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. 22(3). 760-768.

10. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. 22(12), P. 146-152.

11. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. Formation of Specialists' Legal Competence in the System of Life Long Education. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. 13(4), P. 91-112.

12. Shuliak, A., Hedzyk, A., Tverezovska, N., Fenchak, L., Lalak, N., Ratsul, A., & Kuchai, O. Organization of Educational Space Using Cloud Computing in the Professional Training of Specialists. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. 22(9). P. 447-454.

REFERENCES

1. Bida, O.A., Shevchenko, O., Kuchay, O.V. (2018). Innovatsiyni tekhnolohiyi u fizychnomu vykhovanni i sporti [Innovative technologies in physical education and sports]. *Naukovyy visnyk Mykolayivs'koho natsional'noho universytetu im. V.O. Sukhomlyns'koho. Pedahohichni nauky: zb. nauk. pr. / za red. prof. Tetyany Stepanovoyi*. 3(62). Tom 2, zhovten' 2018. Mykolayiv: MNU imeni V.O. Sukhomlyns'koho. S. 19-23. [in Ukrainian]
2. Diordiyeva, H. (2004). Umovy pidvyshchennya ekolohichnoyi kompetentnosti studentiv - maybutnikh vchyteliv [Conditions for increasing environmental competence of students - future teachers]. *Pidhotovka maybutn'oho vchytelya pryrodnychikh dystsyplin v umovakh modelyuvannya osvith'oho seredovyscha, KHI Karyshyns'ki chytannya : zb. nauk. prats'*. S. 387 - 389. [in Ukrainian]
3. Drobnokhod, M.I. (2000). Kontseptual'ni osnovy formuvannya ekolohichnoho myslennya ta zdibnostey lyudyny buduvaty harmoniyni vidnosyny z pryrodoyu [Conceptual foundations of the formation of ecological thinking and human abilities to build harmonious relations with nature]. K.: MAUP. 76 s. [in Ukrainian]
4. Kuchai, O.V. (2012). Osoblyvosti pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv zasobamy multymediynykh tekhnolohiy [Peculiarities of training future primary school teachers by means of multimedia technologies]. *Visnyk Cherkas'koho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky*. 34 (247). S. 37-140. [in Ukrainian]
5. Kuchai, O., Dem'yanyuk, A. (2021). Suchasni tekhnolohiyi dystantsiynoho navchannya [Modern technologies of distance learning]. *Humanitari studiyi: istoriya ta pedahohika*, 2, S. 77-85. [in Ukrainian]
6. Lukashevych, M. (1997). Systema ekolohichnoyi osvity ta vykhovannya v navchal'no – vykhovnykh zakladakh Ukrainy: problemy efektyvnosti [The system of environmental education and upbringing in educational institutions of Ukraine: problems of efficiency]. *Formuvannya ekolohichnoyi kul'tury uchniv ta studentiv*: K.: Instytut filosofiyi NAN Ukrainy. S. 164 – 166. [in Ukrainian]
7. Orfanova, M. M., Yatsyshyn, T. M. (2015). Ekolohizatsiya osvith'oho protsesu: ekolohichna osvita ta vykhovannya [Environmentalization of the educational process: environmental education and upbringing]. *Ekolohichnyy visnyk*. 6. S. 23–24. [in Ukrainian]
8. Sayenko, T.V., Boychenko, S.V. (2013). Ekolohichna osvita s'ohodni – ekolohichne maybutne zavtra [Environmental

education today is an ecological future tomorrow]. Problemy i perspektyvy vyshchoyi osvity: Monohrafiya. K.: Vydavnytstvo NAU. 450 s. [in Ukrainian]

9. Kuchai, O., Hrechanyk, N., Pluhina, A., Chychuk, A., Biriuk, L., & Shevchuk I. (2022). World Experience in the Use of Multimedia Technologies and the Formation of Information Culture of the Future Primary School Teacher. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 22(3). P. 760-768. [in English]

10. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. (2022). Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(12), P. 146-152. [in English]

11. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. (2021). Formation of Specialists' Legal Competence in the System of Life Long Education. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(4), P. 91-112. [in English]

12. Shuliak, A., Hedzyk, A., Tverezovska, N., Fenchak, L., Lalak, N., Ratsul, A., & Kuchai, O. (2022). Organization of Educational Space Using Cloud Computing in the Professional Training of Specialists. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 22(9). P. 447-454. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БІДА Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: сучасний стан екологічної освіти в Україні.

КУЧАЙ Тетяна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології, початкової,

дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: сучасний стан екологічної освіти в Україні.

ЧИЧУК Антоніна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: сучасний стан екологічної освіти в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

VIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, professor, head of the chair of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Scientific interests: current state of environmental education in Ukraine.

KUCHAI Tetiana Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, professor of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Scientific interests: current state of environmental education in Ukraine.

CHYCHUK Antonina Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, professor of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Scientific interests: current state of environmental education in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.08.2024 р.

УДК 793.3:78.085

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-26-32

БУГАСЦЬ Наталія Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук, професор,

професор кафедри хореографії

Харківського національного педагогічного університету

імені Г.С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7498-5696>

e-mail: kaf-choreography@hnpu.edu.ua

ПІНЧУК Ольга Іванівна –

доцент кафедри хореографії

Харківського національного педагогічного університету

імені Г.С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6482-2183>

e-mail: kaf-choreography@hnpu.edu.ua

МУКІН Владислав Сергійович –

здобувач другого (магістерського) рівня

вищої освіти, спеціальності 024

Хореографія, факультету мистецтв

Харківського національного педагогічного університету

імені Г.С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8125-2297>

e-mail: kaf-choreography@hnpu.edu.ua

СТАККАТО ПРОТИ ЛЕГАТО: ФЕНОМЕН МУЗИКАЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТАНЦЯХ

У статті здійснено аналіз змісту феномену «музикальність» в мистецтвознавстві та психологічній науці. Розкрито сенс та особливості європейських бальних танців як одного з видів спортивних танців – особливого соціокультурного явища, що втілює в собі на інтеграційній zasadі елементи спорту й танцювального мистецтва. З'ясовано історичні витоки поняття «музикальність» в бальних танцях та висвітлено значення творчості Ж.-Б. Люді у цьому аспекті. Виокремлено психологічні, художні, художньо-виконавські та оцінне-критеріальні (суддівські) компоненти музикальності в європейських танцях. Проаналізовано виконавські аспекти втілення музично-інструментальних прийомів легато та стаккато в стандартних танцях. Розкрито поняття чотирьох потоків плинності руху – легато, в свінгових європейських танцях – Повільному вальсі, Повільному фокстроті, Квікстені та Віденському вальсі. Висвітлено поняття «свінг» та виокремлено його види у загальному та сучасному розмінні. З'ясовано